

"Çünkü ecel birdir, değişmez." Kader risalesinde; 'kaderin sebep ve müsebbebe bir baktığı', meselesiyle bu öldürme hadisesini nasıl te'lif edeceğiz?

Kader Risalesi'nde manen terakki etmeyen avamın, mazideki hadiselerle kader noktasından bakarak yeis ve hüzünden kurtulacakları kaydedilir. Üzüntüye sebep olan hâdiseler mazide meydana gelmiş ve şu anda artık dönüşü olmayan bir yola girilmiştir. İnsanın cüz'î iradesine, o hâdisenin istikametini değiştirme noktasında, bir vazife düşmemektedir. Bir şey yapamayışın bir neticesi olarak ye'se düşüp üzülmemek için, mazideki hâdiseler kadere verilir: *"İlâhî takdir böyle imiş, bunda da bir hayır vardır."* denilerek ruhlar azaptan kurtarılır.

İstikbal hâdiseleri için böyle düşünmek, insanı sefahete ve atalete (tembelliğe) atar. Yani, *"Kaderimde varsa olur."* diyerek sebeplere teşebbüs etmemek yahut *"Benim kaderimde sefih olmak varmış."* deyip yanlış yolda devam etmek, kaderin yanlış kullanılmasıdır ve insanı menfî neticelere götürür.

"Manen terakki etmeyen avam içinde kaderin cây-ı istimali var. Fakat o da maziyyat ve mesaibdedir ki, ye'sin ve hüznün ilâcıdır. Yoksa measi ve istikbaliyatta değildir ki, sefahete ve atalete sebep olsun." ([Sözler, Yirmi Altıncı Söz](#))

"Kaderin, sebeple müsebbebe bir baktığı" meselesine gelince, Üstad'ın verdiği tüfek atma misalinde olduğu gibi, *"şu netice şu sebeple vuku bulacak"* diye ilm-i ilâhîde bilinmektedir. Eğer tüfeğin atılmamasını düşünsek hâdisenin öteki yarısı hakkına bir şey söyleyemeyiz.

Hapishanede Üstad'ın nasihat ettiği kesimde durum farklıdır; yani tüfek atılmış ve adam ölmüştür. Hâdiseler vukua gelmiştir, geriye dönüş de mümkün değildir. En iyisi kadere razı olup hem yeisten ve hüzünden kurtulmak, hem de yeni cinayetlerin önüne böylece geçmektir.